

POHJOIS-KARJALAN VAIKUTTAMISEN KÄRJET 2026 LIPERI

1. Fingridin Kantaverkon kehittäminen.

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)

Kustannusarvio:

Hankkeen kuvaus / Perustelu:

Sähköenergian turvaaminen kaikissa olosuhteissa vaatii pikaisesti Pohjois-Karjalan alueella kantaverkon kapasiteetin ja kantokyvyn ennakoivaa uudelleen tarkastelua. Entistä suuremmat tuuli- ja aurinkoenergian tuotannot luovat kantaverkolle mittavat haasteet. Jotta Pohjois-Karjalan elinkeinoelämä voi kehittää toimintaansa ja investointejaan ja alueelle voi sijoittua suurempia uusinvestointeja, on sähköverkon infrastruktuuri pidettävä toimintakykyisenä ja turvattava riittävä sähkönsiirtokyky. Nykyistä 110 kV kantaverkon siirtokapasiteettia Huutokoskelta Joensuuhun on vahvistettava tai muutettava 400 kV kantaverkoksi mahdollisimman pian. Lähivuosina on tarpeen tarkastella ja tehdä tarvittavat päätökset 400 kV kantaverkon laajentamista koko Itä-Suomen kantaverkon osalle.

Toteuttamisvalmius ja toteutusaikataulu: 2025-2027

2. Vt 9 parantaminen Ylämyllyn kohdalla

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)
Saavutettavuuden parantaminen / maantieliikenteen kehittäminen

Kustannusarvio: 46 milj €

Hankkeen kuvaus / Perustelu:

Valtatien 9 yhteysväli Kuopiosta Joensuuhun (126 km) on maakuntakeskusten välinen maanteiden pääväylä ja osa valtakunnallisesti tärkeää poikittaisyhteyttä Turusta Niiralan raja-asemalle. Tieosuus kuuluu kattavaan TEN-verkkoon ja pääväylien II tasoluokkaan. Tieosuuden liikennöitävyyttä haittaa tasoliittymien turvallisuuspuutteet ja liikenteen sujuvuuspuutteet. Vt 9 kehittämisen päälinjat Ylämyllyn kohdalla on kuvattu Pohjois-karjalan maakuntakaavassa 2040.

Kehitysvälille valmistui toimenpideselvitys lokakuussa 2020 ja tiesuunnitelmaa on laadittu vuosien 2022–2024 aikana Väyläviraston, ELY-keskuksen ja Liperin kunnan toimesta. Vt 9 parantamisen. Tiesuunnitelma Ylämyllyn kohdalla valmistuu tämänhetkisen arvion mukaan alkuvuodesta 2025, jonka jälkeen se on etenemässä hyväksymiskäsittelyyn.

Hankkeen tavoitteena on VT 9 liikenneturvallisuuden ja sujuvan liikennöinnin lisäksi tukea ja parantaa liikenteen palvelutasoa, alueiden kehittämistä, matkojen ja palvelujen palvelutasoa sekä ympäristölle asetettujen tavoitteiden toteutumista. Hanke tukee valtakunnallisesti erityisesti saavutettavuuden ja tehokkuuden tavoitteita. Hanke parantaa Ylämyllyn ja koko Joensuun seudun elinvoimaisuutta, vetovoimaisuutta ja mahdollistaa Ylämyllyn alueen kaavoituksen ja maankäytön kehittymisen ydinalueella. Hankkeen myötä paranee alueen liikenneturvallisuus sekä valtatie etelä- ja pohjoispuolen maankäytön välinen yhteys ajoneuvoliikenteen sekä jalankulun ja pyöräilynkin osalta.

Suunnitelmassa on osoitettu toimenpiteitä myös kunnan katuverkkoon, minkä vuoksi kunnan alustava maksuosuus hankkeen kokonaiskustannuksista on n. 5,0 milj. euroa. Kunnan lopullista rahoitusosuutta tarkasteltaessa tulee huomioida kunnan taloudelliset resurssit.

Hanke sisältyi Valtion väyläverkon vuosien 2022-2029 investointiohjelman hankekoriiin 1B, mutta poistettiin Valtion väyläverkon investointiohjelman 2025-2032 1A korista. Vt 9 parantaminen Ylämyllyn kohdalla tulisi saada nostettua Valtion väyläverkon investointiohjelma vuosille 2026-2032 1A koriin.

Toteuttamisvalmius ja toteutusaikataulu: 2026-2029.

3. Länteen suuntautuvan henkilöjunaliikenteen sekä lähijunaliikenteen kehittäminen Joensuun kaupunkiseudulla sekä puutavaraterminaalinen siirtäminen

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)

Saavutettavuuden parantaminen / Rataverkon ja junaliikenteen kehittäminen

Kustannusarvio:

Hankkeen kuvaus / Perustelu:

Liperin läpi kulkee Joensuu – Viinijärvi (ja edelleen Pieksämäki / Outokumpu / Siilinjärvi) rautatieyhteydet. Henkilöliikennettä on tällä hetkellä vain Pieksämäen rataosuudella, mutta tavarajunaliikennettä on molemmilla rataosuuksilla runsaasti raskaine puutavarajunineen.

Ylämyllyn puutavaraterminaalien siirto

Ylämyllyn entistä asema-aluetta käytetään laajamittaisesti rautateitse tulevan ja lähtevän puutavaran välivarastointiin. Asema-alue sijaitsee aivan Ylämyllyn keskustassa, ja sinne liikennöidään rekkaliikenteelle ahtaiden Jyrinkylän asuma-alueen katujen kautta. Ylämyllyn taajaman keskellä jäänyt puutavaran varastointi ja kuljetukset aiheuttavat alueella liikenteellisen sujuvuusongelman, liikenneturvallisuusriskin. Toiminta aiheuttaa myös ympäristö- ja meluongelmia ja heikentää asumisviihtyvyyttä sekä aiheuttaa alueen katuverkolle ennakoimatonta raskautusta. Ylämyllyn tavaraterminaalien siirto mahdollistaisi paremmin Joensuun seudun henkilö- ja lähijunaliikenteen kehittämisen sekä kestävämmän ja toimivamman yhdyskuntarakenteen syntymisen. Ylämyllyn puutavaraterminaalien siirtoa on selvitetty tarkemmin valtakunnallisen Rataverkon raakapuun kuormauspaikkaverkoston tilanne ja tulevaisuuskuva -selvityksessä 2022. Selvityksen mukaan on todettu, että jos Ylämyllyn kuormauspaikan käytöstä joudutaan luopumaan, on Hammaslahden kuormauspaikka todennäköisesti laajennettava. Hammaslahdella on potentiaalia muodostua merkittäväksi kuormauspaikaksi Joensuun seudulla. Sen laajentaminen voidaan tehdä kahdessa vaiheessa; aluksi raiteistoa kehittämällä ja myöhemmin varastoalueita laajentamalla.

Henkilöjunaliikenteen kehittäminen

Joensuun seudun ja koko Itä-Suomen kanalta on elintärkeä tärkeä pitää yllä ja kehittää Joensuusta Pieksämäelle suuntautuvaa henkilöjunaliikennettä, joka tukee myös kestävästä kehityksestä ja kestävästä liikkumisen tavoitteita. Näiden kaukoliikenneyhteyksien lisäksi tulisi kehittää Joensuun kaupunkiseudun lähijunaliikennettä erityisesti Viinijärvi - Ylämylly – Outokumpu akselilla. Henkilöjunaliikennettä voisi kehittää esim. ns. älykkään automaattijunan pohjalta. Kaikilla Joensuun seudun lähijunaliikenteen asema- ja seisakealueille tulisi lisäksi huomioida pyöräilyn ja junan yhdistäminen mm. vaunuvarauksin ja liityntäpysäkkijärjestelyin.

Myös Joensuu-Kuopio henkilöjunaliikenneyhteys on Joensuun seudulle sekä itäsuomelle tärkeää. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on lausunut liikenne- ja viestintäministeriölle Pohjois- Karjalan raideliikenteen kehittämistarpeista. Maakuntaliiton näkemyksen mukaan Joensuu-Kuopio-välin henkilöliikenteen kehittämistä on syytä selvittää uudelleen, sillä ratayhteys mahdollistaisi maakuntakeskusten välisen Savon ja Karjalan radan yhdistävän yhteyden lisäksi myös paikallisliikenteen kehittämisen raideliikenteellä Pohjois-Karjalassa välillä Outokumpu-Ylämylly-Joensuu. Ratayhteys palvelisi muun muassa Itä-Suomen yliopiston kahden kampusalueen Joensuun ja Kuopion välistä henkilöliikennettä sekä parantaisi Joensuun yhteyksiä myös pohjoiseen Suomeen. Erityisesti Joensuun kampusalueen opiskelijamäärä on kasvanut huomattavasti Savonlinnan kampuksen opiskelijoiden siirryttyä Joensuuhun ja tämä osaltaan lisää yliopistokampusten välistä henkilöliikennettä sekä muuta opiskelijoiden liikkumistarvetta. Henkilöjunaliikenteen kehittäminen

Toteuttamisvalmius ja toteutusaikataulu: 2026-2032.

4. Valtatien 476 kehittäminen välillä Heinävesi-Liperi osana Savonlinna-Heinävesi-Liperi-Koli laatu- ja matkailukäytävää

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)

Saavutettavuuden parantaminen

Kustannusarvio: Mt 476 10 milj €

Hankkeen kuvaus / Perustelu:

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuustossa 9.10.2024 hyväksymän palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelman mukaisesti Liperin ja Heinäveden alueellinen sosiaali- ja terveyspalvelujen sote-keskus sijaitsee Liperissä, joka luo maantie **476** osuudelle uutta lisäpainetta nostaa maantiesuuden laatu- ja turvallisuustasoa.

Heinävesi-Liperi välisellä maantie 476 osuudella on erityistä merkitystä myös osana Savonlinna – Heinävesi (Valamo) Liperi - Koli matkailukäytävää niin elinkeinoelämän, teollisuuden kuin matkailun näkökulmasta ollen osa laajempaa Pohjoisen Saimaan matkailun ja elinkeinon edistämistä.

Mt 476 tieosuuden liikenneturvallisuuden parantaminen Välillä Heinävesi-Liperi, osana Savonlinna – Heinävesi (Valamo) Liperi - Koli matkailukäytävää sekä alueellisen sosiaali- ja terveyspalvelujen sote-keskustoiminnan turvaamiseksi tulisikin nostaa Valtion väyläverkon investointiohjelman 2025-2032 1A koriin.

Toteuttamisvalmius ja toteutusaikataulu: 2025-2032

5. Joensuun lentoyhteyksien säilyttäminen ja palvelutason turvaaminen

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)

Lentoliikenteen kehittämishankkeet

Kustannusarvio: 3,5–4 M€ / vuosi

Hankkeen kuvaus / Perustelu:

Toimivat lentoliikenneyhteydet ovat Pohjois-Karjalan elinvoimalle ja erityisesti maakunnan vientiteollisuudelle ja yritysten toimintaedellytyksille välttämätön edellytys. Lentorahtitoiminnan kehittämiseen myös Joensuun lentokentän alueella on edellytyksiä. Lentokenttä tukee myös sen ympärillä olevan alueen kehittymistä, kun yritykset tavoittelevat lyhyitä etäisyyksiä liikkumisessa ja tuotteiden tai komponenttien liikuttamisessa (esim. Välikankaalle sijoittuvat vientiyritykset).

Säännöllinen reittilentoliikenne alueen tarpeisiin sopivine aikatauluineen ja jatkoyhteyksineen on turvattava. Vuorojen lukumäärän ja kapasiteetin on oltava riittäviä. Palvelutasoa on kehitettävä ja kysyntää aktivoitava jatkuvasti. Maakuntaan suuntautuvaa, erityisesti kansainvälistä matkailua (kongressit, tapahtumat), on edistettävä määrätietoisesti. Säännöllinen ja toimiva lentoliikenne on edellytys matkailulle sekä alueen innovatiiviselle ja kansainväliselle elinkeinotoiminnalle sekä uusien kansainvälisten yritysten sijoittumiseen Joensuun seudulle.

Toteuttamisvalmius ja toteutusaikataulu: Jatkuva vuodasta 2025 alkaen